

VII. CRITICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE

REVUE DES ÉTUDES SLAVES, tome XL, MÉLANGES ANDRÉ VAILLANT, Paris, 1964, 254 p.

«Revue des Études Slaves» apare la Paris din anul 1921. Revista — unul din cele mai prestigioase organe ale slavisticii mondiale — contribuie activ la dezvoltarea studiilor de slavistică, atît prin lucrările publicate, care îmbrățișează un domeniu larg de preocupări, cit și prin informarea deosebit de promptă și competentă, prin spațiul larg acordat dărilor de seamă și bibliografiei.

Cel de al 40-lea volum este închinat eminentului slavist francez André Vaillant, profesor onorific la Collège de France și director de studii la École pratique des Hautes Études, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani. Omagiu al colegilor, elevilor și prietenilor, volumul reunește numeroase colaborări din care o parte aparțin unor cunoscuți slaviști contemporani, din numeroase țări, atestînd prin aceasta prețuirea și simpatia de care se bucură profesorul André Vaillant.

Personalitatea științifică a profesorului A. Vaillant este prezentată la începutul volumului, de către prietenul său Pierre Pascal (*Avant-propos*, p. 7—11), care spune, printre altele: «Ești un savant cu o vastă informație, care se folosește de limbile hitită, letonă și veche prusiană cu aceeași ușurință și siguranță ca și de limbile sîrbă, bulgară și rusă. Tu expui cu o perfectă claritate vicistudinile unui text, genealogia familiilor de manuscrise».

În continuare, volumul cuprinde 32 de articole și studii din domenii diferite, pe care le prezentăm grupate în două mari capitole: A) Lingvistică și B) Istorie literară.

A) În cadrul studiilor de limbă, lucrarea lui George Y. Shevelov intitulată *E > 'O' ou 'O' > E dans les langues slaves de l'est* (p. 183—190) este consacrată unei probleme de fonetică istorică a limbilor slave de răsărit. Pornind de la unele afirmații ale lui A. Vaillant din *Grammaire comparée des langues slaves*, Tome I, *Phonétique*, Paris, 1950, p. 108 și 180, asupra timbrului deschis al vocalei *e* din slava comună și asupra importanței acestui timbru pentru înțelegerea fenomenului numit tradițional «trecerea lui *e* în *o* în limbile slave de răsărit», Shevelov atrage atenția asupra unei contradicții în faptele de trecere a lui *e* în *o*.

O problemă de istoria alternanțelor de cantitate din limba cehă face obiectul lucrării *De quelques alternances de quantité en vieux tchèque* (p. 149—158) de Yves Millet. În baza manuscrisului A din *Reči nedelni a svátečni* de Tomaš, din Štitný, unul din cele mai bune manuscrise din punctul de vedere al notării cantității, autorul studiază alternanțele cantitative și conchide că, în cadrul flexiunii, încă din perioada limbii cehi vechi, opoziția de cantitate a tins spre simplificare. În schimb, și în prezent în derivare, în formarea diminutivelor de tip *hotjlek* < *hotel* se apelează ades la opoziția de cantitate ca la un procedeu obișnuit.

Problemele de lexicologie sînt mai bine reprezentate în volum. Astfel, în articolul *Old church slavonic oplatŭ* (p. 11—13) Robert Auty se ocupă de etimologia cuvîntului *oplatŭ* din *Foile Chievienne* și precizează că termenul nu reprezintă un împrumut direct din latină, ci un element intrat din limba germană veche de nord.

L'étude de quelques racines slaves d'après le témoignage des dialectes bulgares (p. 26—35) se intitulează articolul cunoscutului bulgarist Roger Bernard, care studiază cîteva cuvinte arhaice formate din rădăcini slave și balto-slave atestate în dialectele bulgărești, cuvinte a căror supraviețuire nu a fost bănuită, ba uneori chiar negată. Autorul stabilește etimologia unor cuvinte ca: *бѣра*, *сѣ глѣбѣ*, *жѣмѣ*, *канѣм* etc., menționînd și aria lor de răspîndire și diversele sensuri.

Yves Chataigneau, în articolul *Quelques termes géographiques en serbo-croate* (p. 43—45), studiază cîteva termeni geografici folosiți uneori în literatura științifică fără a se